

Kuluttajahintaindeksi

2020, joulukuu

Inflaatio joulukuussa 0,2 prosenttia

Tilastokeskuksen laskema kuluttajahintojen vuosimuutos oli joulukuussa 0,2 prosenttia. Marraskuussa inflaatio oli myös 0,2 prosenttia. Vuoden 2020 keskimääräinen inflaatio oli 0,3 prosenttia.

Suomen inflaatiomittarit, joulukuu 2020

	Pisteluku	Vuosimuutos (%)	Kuukausimuutos (%)
Kuluttajahintaindeksi 2015=100	103,9	0,2	0,1
Elinkustannusindeksi 1951:10=100	1980		
Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi 2015=100	104,3	0,2	0,2
Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi kiintein veroin 2015=100	103,1	-0,1	0,2

Joulukuussa kuluttajahintoja nosti vuoden takaiseen verrattuna eniten savukkeiden, omakotitalokiinteistöjen, matkaviestintäpalveluiden sekä tutkimus- ja hoitomaksujen kallistuminen. Kuluttajahintojen nousua vuoden takaisesta hillitsi eniten polttonesteiden ja hotellihuoneiden halpeneminen. Marraskuulta joulukuulle kuluttajahintojen kuukausimuutos oli 0,1 prosenttia, mikä johtui muun muassa lentojen kallistumisesta.

Tilastokeskuksen haastattelijat keräävät indeksiä varten kaiken kaikkiaan 21 000 hintatietoa lähes 470 hyödykkeestä noin 2 200 liikkeestä aina kuukauden puolivälissä. Hinta-aineistoa täydennetään ns. kassapäätteaineistoilla, joista saadaan n. 3 miljoonaa hintatietoa laskentaan. Lisäksi noin 1 000 hintatietoa kerätään keskitetysti.

Euroalueen inflaatio oli joulukuussa ennakkotietojen mukaan -0,3 prosenttia

Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin ennakkotietojen mukaan euroalueen inflaatio oli joulukuussa -0,3 prosenttia. Marraskuussa euroalueen lopullinen inflaatio oli -0,3 prosenttia. Suomen vastaava inflaatio oli joulukuussa 0,2 prosenttia.

Yhdenmukaistetussa kuluttajahintaindeksissä ei ole mukana omistusasumista, rahapelejä, kulutus- ja muiden luottojen korkoja, omakotitalon palovakuutusta, ajoneuvoveroa eikä kalastus- ja metsästysmaksuja. Yhdenmukaistettuun kuluttajahintaindeksiin kuuluvat kulutuserät ja laadintasäännöt on määritelty EU-asetuksin.

Eurostatin arvio euroalueen inflaatiosta perustuu jäsenmaiden ennakkotietoihin ja energian hinnankorotukseen. Eurostat julkaisee joulukuun yksityiskohtaiset yhdenmukaistetut kuluttajahintaindeksit 20. tammikuuta. [Tiedot EU-maiden inflaatiosta löytyvät Eurostatin kotisivuilta englanniksi](http://ec.europa.eu/eurostat/web/main), (<http://ec.europa.eu/eurostat/web/main>).

Kiinteäveroisen yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin vuosimuutos joulukuussa -0,1 prosenttia

Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin vuosimuutos oli joulukuussa 0,2 prosenttia ja markkinainflaatiota mittaavan kiinteäveroisen indeksin -0,1 prosenttia. Viimeisen kahdentoista kuukauden aikana tehtyjen hyödykeveromuutosten yhteisvaikutus kuluttajahintoihin oli siis 0,3 prosenttiyksikköä. Joulukuussa yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin kuukausimuutos oli 0,2 ja kiinteäveroisen kuluttajahintaindeksin 0,2 prosenttia.

Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi kiintein veroin

Kuluttajahintaindeksin mittaama inflaatio koostuu pääosin yritysten ja julkisen sektorin hinnoittelemissa tuotteista ja palveluista sekä arvonlisä- ja hyödykeveroista. Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin kuvaamasta yksityisestä kulutuksesta noin 25 prosenttia on arvonlisä- ja muita veroja. Kiinteäveroinen indeksi perustuu yhdenmukaistettuun kuluttajahintaindeksiin, joten indeksien painorakenne ja hintatiedot ovat samat. Kiinteäveroinen indeksi lasketaan menetelmällä, jossa verokanta pidetään kiinteänä perusajankohtaan nähden. Veromuutosten yhteydessä kiinteäveroisesta indeksistä poistetaan veromuutoksen vaikutus hyödykkeiden hintoihin. Veromuutosten hintavaikutus saadaan vertaamalla yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin ja kiinteäveroisen indeksin kehitystä.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuluttajahintaindeksi 2015=100 hyödykeryhmittäin.....	4
Liitetaulukko 2. Kuluttajahintaindeksi 2015=100 hyödykeryhmittäin, vuosi- ja kuukausimuutokset.....	4
Liitetaulukko 3. Elinkustannusindeksi 1951:10=100.....	5
Liitetaulukko 4. Kuluttajahintaindeksin vuosimuutokset, prosenttia.....	7
Liitetaulukko 5. Kuluttajahintaindeksi 2010=100.....	8
Liitetaulukko 6. Kuluttajahintaindeksi 2005=100.....	8
Liitetaulukko 7. Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi 2015=100 hyödykeryhmittäin.....	9

Kuviot

Liitekuviot

Liitekuvio 1. Kuluttajahintaindeksin ja yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin vuosimuutokset, tammikuu 2001 - joulukuu 2020.....	10
Liitekuvio 2. Kuluttajahintaindeksin vuosimuutokseen eniten vaikuttaneita hyödykkeitä, joulukuu 2020.....	10
Liitekuvio 3. Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin ja yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin kiintein veroin vuosimuutokset, tammikuu 2007 - joulukuu 2020.....	11
Liitekuvio 4. Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi 2015=100; Suomi, euroalue ja EU.....	11
Laatuseloste: Kuluttajahintaindeksi.....	12

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuluttajahintaindeksi 2015=100 hyödykeryhmittäin

		Hyödykeryhmä 1)												
		0	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
2020	Tammikuu	103,3	102,5	116,6	93,3	105,8	98,9	108,9	103,0	95,8	97,8	107,1	108,8	100,7
	Helmikuu	103,7	103,3	117,5	96,7	105,5	99,4	108,5	102,9	95,9	98,5	107,1	109,3	100,6
	Maaliskuu	103,5	102,9	117,6	98,2	105,1	99,9	111,1	101,1	95,8	98,3	107,1	109,1	101,3
	Huhtikuu	103,1	102,6	117,9	95,7	105,2	99,0	113,8	99,6	96,2	97,6	106,9	108,3	101,3
	Toukokuu	103,1	102,7	117,9	96,5	105,2	98,1	113,4	100,0	95,7	97,5	106,9	107,9	101,3
	Kesäkuu	103,3	103,1	118,0	94,0	105,4	98,0	113,1	101,3	96,7	97,7	106,9	108,2	101,2
	Heinäkuu	103,7	102,9	119,2	94,2	105,5	96,7	114,5	102,2	97,0	98,8	106,9	108,6	101,3
	Elokuu	103,7	102,4	119,2	96,3	105,6	97,9	114,6	102,1	97,5	97,7	106,9	109,2	101,1
	Syyskuu	103,7	102,7	119,3	96,8	105,5	98,3	114,6	101,7	97,7	97,8	109,1	108,7	101,0
	Lokakuu	103,8	102,6	119,3	97,8	105,7	98,7	110,4	102,4	98,5	98,3	109,1	108,8	101,3
	Marraskuu	103,7	102,7	119,9	97,9	105,9	99,1	109,9	100,9	98,9	98,3	109,1	109,5	101,5
	Joulukuu	103,9	102,3	119,9	96,3	105,9	98,0	109,7	103,1	98,8	98,4	109,1	109,8	101,5
	Vuosikeskiarvo	103,6	102,7	118,5	96,1	105,5	98,5	111,9	101,7	97,0	98,1	107,7	108,9	101,2
2019	Vuosikeskiarvo	103,3	101,0	114,8	96,5	105,4	98,8	111,0	103,5	96,5	98,2	107,0	108,4	100,1
2018	Vuosikeskiarvo	102,2	99,8	110,5	97,0	103,4	98,6	110,0	103,3	96,6	98,7	105,5	106,1	99,4
2017	Vuosikeskiarvo	101,1	97,9	104,1	98,2	101,9	99,5	108,7	102,4	99,1	98,6	104,0	103,7	100,0
2016	Vuosikeskiarvo	100,4	98,9	101,0	99,4	100,5	99,7	106,8	99,8	100,8	99,4	102,3	101,7	99,7
2015	Vuosikeskiarvo	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

1) 0=Kuluttajahintaindeksi, 01=Elintarvikkeet ja alkoholittomat juomat, 02=Alkoholijuomat ja tupakka, 03=Vaatus ja jalkineet, 04=Asuminen, vesi, sähkö, kaasu ja muut polttoain., 05=Kalusteet, kotitalouskoneet ja yleinen kodinhoito, 06=Terveys, 07=Liikenne, 08=Viestintä, 09=Kulttuuri ja vapaa-aika, 10=Koulutus, 11=Ravintolat ja hotellit, 12=Muu tavara ja palvelut

Liitetaulukko 2. Kuluttajahintaindeksi 2015=100 hyödykeryhmittäin, vuosi- ja kuukausimuutokset

Hyödykeryhmä	2020		
	Joulukuu		
	Paino	Kuukausimuutos (%)	Vuosimuutos (%)
0 KULUTTAJAHINTAINDEKSI	1000,0	0,1	0,2
01 ELINTARVIKKEET JA ALKOHOLITTOMAT JUOMAT	128,3	-0,4	0,2
02 ALKOHOLIJUOMAT JA TUPAKKA	50,4	0,0	3,3
03 VAATUS JA JALKINEET	45,0	-1,7	-1,4
04 ASUMINEN, VESI, SÄHKÖ, KAASU JA MUUT POLTTOAINEET	242,9	0,1	0,0
05 KALUSTEET, KOTITALOUSKONEET JA YLEINEN KODINHOITO	51,3	-1,1	-1,3
06 TERVEYS	51,8	-0,2	0,7
07 LIIKENNE	138,8	2,2	-0,8
08 VIESTINTÄ	25,8	-0,1	2,7
09 KULTTUURI JA VAPAA-AIKA	111,6	0,1	-0,3
10 KOULUTUS	4,3	0,0	1,0
11 RAVINTOLAT JA HOTELLIT	75,9	0,3	1,0
12 MUUT TAVARAT JA PALVELUT	73,9	0,0	1,4

Liitetaulukko 3. Elinkustannusindeksi 1951:10=100

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	Vuosika.
2020	1969	1976	1973	1966	1965	1969	1976	1977	1977	1979	1977	1980	1974
2019	1950	1959	1961	1972	1969	1970	1965	1973	1973	1975	1973	1976	1968
2018	1929	1935	1939	1944	1946	1950	1948	1951	1955	1960	1960	1958	1948
2017	1914	1923	1923	1929	1926	1928	1922	1927	1931	1931	1936	1935	1927
2016	1898	1900	1907	1913	1912	1913	1912	1913	1916	1920	1921	1925	1913
2015	1897	1902	1908	1908	1907	1907	1902	1906	1908	1911	1908	1906	1906
2014	1900	1905	1909	1912	1907	1909	1907	1909	1920	1916	1913	1910	1910
2013	1870	1881	1889	1892	1892	1891	1891	1888	1894	1897	1894	1901	1890
2012	1840	1850	1857	1863	1864	1865	1861	1865	1872	1875	1869	1871	1863
2011	1783	1794	1804	1807	1808	1813	1808	1815	1823	1827	1829	1828	1812
2010	1729	1735	1744	1749	1747	1751	1742	1749	1757	1764	1768	1777	1751
2009	1732	1733	1734	1734	1731	1735	1724	1729	1732	1723	1725	1726	1730
2008	1695	1703	1719	1721	1730	1736	1734	1742	1750	1750	1741	1736	1730
2007	1632	1642	1655	1663	1661	1663	1662	1664	1671	1677	1680	1678	1662
2006	1595	1607	1612	1621	1623	1624	1620	1626	1629	1633	1634	1635	1622
2005	1575	1585	1591	1595	1591	1595	1591	1595	1604	1603	1598	1600	1594
2004	1572	1581	1576	1576	1578	1577	1575	1579	1585	1590	1583	1584	1580
2003	1569	1580	1584	1582	1580	1578	1570	1572	1579	1577	1575	1577	1577
2002	1548	1551	1559	1565	1569	1566	1563	1563	1568	1572	1568	1567	1563
2001	1514	1522	1529	1536	1548	1550	1542	1544	1552	1549	1543	1542	1539
2000	1466	1476	1485	1490	1497	1504	1505	1507	1519	1520	1519	1517	1501
1999	1434	1437	1441	1451	1455	1454	1452	1453	1457	1460	1460	1466	1452
1998	1427	1426	1429	1436	1435	1438	1435	1437	1441	1441	1438	1437	1435
1997	1398	1400	1405	1412	1415	1417	1417	1420	1423	1426	1425	1425	1415
1996	1390	1394	1396	1398	1401	1401	1400	1397	1400	1402	1398	1399	1398
1995	1383	1387	1388	1389	1390	1394	1393	1391	1393	1393	1389	1387	1390
1994	1357	1362	1365	1368	1368	1382	1382	1385	1388	1389	1385	1383	1376
1993	1354	1359	1360	1365	1366	1364	1361	1359	1362	1364	1362	1361	1361
1992	1320	1323	1327	1332	1333	1336	1334	1332	1337	1342	1344	1340	1333
1991	1283	1290	1291	1296	1302	1301	1300	1302	1304	1306	1307	1313	1300
1990	1223	1228	1232	1239	1245	1248	1250	1256	1262	1266	1266	1264	1248
1989	1137	1143	1156	1167	1171	1182	1181	1182	1195	1199	1199	1205	1177
1988	1075	1078	1084	1092	1101	1107	1106	1109	1119	1120	1123	1132	1104
1987	1035	1039	1044	1049	1050	1053	1053	1056	1060	1062	1062	1063	1052
1986	999	1003	1005	1009	1013	1018	1019	1021	1021	1024	1024	1025	1015
1985	955	959	968	973	983	985	986	987	989	990	991	992	980
1984	898	902	908	914	924	926	929	933	939	944	944	945	925
1983	830	834	839	849	860	871	875	876	881	883	891	890	865
1982	767	771	780	786	799	800	806	804	806	809	812	823	797
1981	693	699	708	717	727	731	734	736	745	752	752	755	729
1980	611	620	626	638	645	648	651	660	669	676	682	686	651
1979	560	567	571	576	578	582	585	588	593	596	601	604	583
1978	526	532	533	536	544	544	545	547	551	554	557	556	544
1977	476	482	489	493	500	506	510	518	520	522	524	525	506
1976	426	432	436	440	441	442	450	456	460	465	468	469	449
1975	364	369	375	383	387	388	394	399	405	411	415	418	392
1974	305	314	317	324	328	329	335	340	348	351	353	354	333
1973	265	267	269	272	277	280	288	292	295	297	299	303	284

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	Vuosika.
1972	242	245	247	251	253	254	256	257	259	260	262	262	254
1971	228	229	231	232	233	237	239	241	243	243	244	245	237
1970	220	221	221	222	222	222	223	223	224	224	225	225	223
1969	215	215	214	216	216	217	217	217	218	218	218	218	217
1968	205	207	210	211	211	213	213	213	214	215	215	215	212
1967	191	192	192	193	193	194	195	195	197	198	202	203	195
1966	181	181	182	183	184	184	185	186	187	188	189	189	185
1965	175	175	176	177	177	178	179	179	179	180	180	180	178
1964	164	165	167	169	170	170	170	171	172	173	173	174	170
1963	150	151	151	153	153	153	154	154	156	158	158	158	154
1962	143	143	144	145	146	146	148	148	148	150	150	150	147
1961	140	140	140	140	140	140	140	140	140	141	142	142	141
1960	136	136	137	138	138	138	139	138	138	139	140	140	138
1959	133	133	133	132	133	133	133	133	134	136	136	136	134
1958	129	130	130	132	133	132	132	132	132	132	133	133	132
1957	120	120	120	121	122	122	124	125	126	127	127	128	124
1956	104	107	108	108	110	110	111	112	113	113	118	118	111
1955	98	98	98	99	99	99	99	100	100	101	101	101	100
1954	104	104	103	104	104	103	104	104	104	104	98	98	103
1953	102	103	103	103	103	103	103	103	103	104	103	102	103
1952	102	101	101	101	101	101	101	101	101	102	102	102	101
1951	.	.	.	.	.	.	.	.	.	100	100	100	.

Liitetaulukko 4. Kuluttajahintaindeksin vuosimuutokset, prosenttia

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	Vuosika.
2020	1,0	0,8	0,6	-0,3	-0,2	-0,0	0,6	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,3
2019	1,1	1,3	1,1	1,5	1,2	1,0	0,8	1,1	0,9	0,7	0,7	0,9	1,0
2018	0,8	0,6	0,8	0,8	1,0	1,2	1,4	1,3	1,3	1,5	1,3	1,2	1,1
2017	0,8	1,2	0,8	0,8	0,7	0,7	0,5	0,7	0,8	0,5	0,8	0,5	0,7
2016	0,0	-0,1	-0,0	0,3	0,3	0,4	0,5	0,4	0,4	0,5	0,7	1,0	0,4
2015	-0,2	-0,1	-0,1	-0,2	-0,0	-0,1	-0,2	-0,2	-0,6	-0,3	-0,2	-0,2	-0,2
2014	1,6	1,3	1,1	1,1	0,8	0,9	0,8	1,1	1,3	1,0	1,0	0,5	1,0
2013	1,6	1,7	1,7	1,5	1,6	1,4	1,6	1,2	1,2	1,2	1,4	1,6	1,5
2012	3,2	3,1	2,9	3,1	3,1	2,8	2,9	2,7	2,7	2,6	2,2	2,4	2,8
2011	3,0	3,3	3,3	3,2	3,3	3,5	4,0	3,8	3,7	3,5	3,4	2,9	3,4
2010	-0,2	0,1	0,6	0,9	1,0	0,9	1,1	1,2	1,4	2,3	2,5	2,9	1,2
2009	2,2	1,7	0,9	0,8	0,0	-0,1	-0,6	-0,7	-1,0	-1,5	-0,9	-0,5	0,0
2008	3,8	3,7	3,9	3,5	4,2	4,4	4,4	4,7	4,7	4,4	3,6	3,5	4,1
2007	2,3	2,2	2,6	2,6	2,4	2,4	2,6	2,3	2,6	2,7	2,9	2,6	2,5
2006	0,8	0,9	0,9	1,3	1,7	1,7	1,9	1,9	1,5	1,8	2,1	2,2	1,6
2005	0,2	0,2	1,0	1,2	0,8	1,1	1,0	1,0	1,2	0,8	0,9	1,0	0,9
2004	0,2	0,1	-0,5	-0,4	-0,1	-0,1	0,3	0,4	0,4	0,9	0,5	0,4	0,2
2003	1,4	1,9	1,6	1,1	0,7	0,8	0,5	0,6	0,7	0,3	0,5	0,6	0,9
2002	2,3	1,8	1,8	1,8	1,3	1,1	1,7	1,4	1,0	1,5	1,6	1,7	1,6
2001	3,3	3,1	2,9	3,0	3,4	3,0	2,5	2,4	2,2	1,9	1,6	1,6	2,6
2000	2,2	2,7	3,1	2,7	2,9	3,5	3,7	3,8	4,2	4,1	4,0	3,5	3,4
1999	0,5	0,8	0,8	1,1	1,4	1,1	1,2	1,1	1,1	1,3	1,6	2,0	1,2
1998	1,9	1,9	1,8	1,8	1,5	1,5	1,1	1,1	1,3	1,1	0,9	0,8	1,4
1997	0,6	0,4	0,6	1,0	1,0	1,2	1,2	1,6	1,6	1,7	1,9	1,9	1,2
1996	0,5	0,5	0,6	0,7	0,7	0,4	0,5	0,4	0,5	0,7	0,7	0,8	0,6
1995	1,9	1,8	1,7	1,5	1,6	0,9	0,8	0,5	0,3	0,3	0,3	0,3	1,0
1994	0,2	0,3	0,4	0,2	0,2	1,3	1,6	1,9	1,9	1,9	1,7	1,6	1,1
1993	2,9	2,9	2,7	2,6	2,6	2,1	2,1	2,1	1,8	1,6	1,3	1,5	2,2
1992	2,9	2,6	2,8	2,8	2,4	2,7	2,6	2,4	2,6	2,7	2,8	2,1	2,6
1991	4,9	5,0	4,8	4,6	4,6	4,2	4,0	3,6	3,3	3,2	3,3	3,9	4,1
1990	7,5	7,4	6,5	6,2	6,2	5,6	5,9	6,2	5,6	5,5	5,6	4,9	6,1
1989	5,8	6,0	6,6	6,9	6,4	6,8	6,7	6,6	6,8	7,1	6,8	6,5	6,6
1988	4,2	4,1	4,1	4,4	5,1	5,3	5,2	5,2	5,6	5,6	5,9	6,5	5,1
1987	3,7	3,5	3,9	3,9	3,7	3,5	3,4	3,4	3,9	3,7	3,7	3,7	3,7
1986	4,5	4,6	3,8	3,7	3,0	3,3	3,3	3,4	3,3	3,5	3,3	3,4	3,6
1985	6,4	6,4	6,6	6,5	6,4	6,4	6,1	5,8	5,3	4,9	4,9	5,0	5,9
1984	8,3	8,2	8,1	8,0	7,4	6,4	6,4	6,7	6,6	6,9	6,0	6,1	7,1
1983	8,2	8,2	7,5	8,0	7,7	8,9	8,5	9,0	9,4	9,1	9,8	8,6	8,4
1982	10,7	10,3	10,2	9,6	9,8	9,4	9,8	9,3	8,1	7,6	7,9	9,0	9,3
1981	13,5	12,8	13,1	12,5	12,7	12,9	12,6	11,5	11,4	11,3	10,4	10,0	12,0
1980	8,9	9,3	9,7	10,7	11,6	11,2	11,3	12,3	12,9	13,3	13,5	13,7	11,6

Liitetaulukko 5. Kuluttajahintaindeksi 2010=100

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	Vuosika.
2020	112,4	112,8	112,6	112,2	112,2	112,4	112,8	112,8	112,8	112,9	112,9	113,0	112,7
2019	111,3	111,8	111,9	112,6	112,4	112,5	112,1	112,6	112,6	112,7	112,6	112,8	112,3
2018	110,1	110,5	110,7	111,0	111,1	111,3	111,2	111,4	111,6	111,9	111,9	111,7	111,2
2017	109,2	109,8	109,8	110,1	110,0	110,0	109,7	110,0	110,2	110,2	110,5	110,4	110,0
2016	108,3	108,5	108,9	109,2	109,2	109,2	109,1	109,2	109,4	109,6	109,6	109,9	109,2
2015	108,3	108,6	108,9	108,9	108,8	108,8	108,6	108,8	108,9	109,1	108,9	108,8	108,8
2014	108,5	108,7	109,0	109,1	108,9	109,0	108,8	109,0	109,6	109,4	109,2	109,0	109,0
2013	106,7	107,4	107,8	108,0	108,0	108,0	107,9	107,8	108,1	108,3	108,1	108,5	107,9
2012	105,0	105,6	106,0	106,4	106,4	106,4	106,2	106,4	106,9	107,0	106,7	106,8	106,3
2011	101,8	102,4	103,0	103,2	103,2	103,5	103,2	103,6	104,1	104,3	104,4	104,4	103,4
2010	98,8	99,1	99,7	100,0	99,9	100,0	99,3	99,8	100,3	100,7	101,0	101,4	100,0

Liitetaulukko 6. Kuluttajahintaindeksi 2005=100

	Tammi	Helmi	Maalis	Huhti	Touko	Kesä	Heinä	Elo	Syys	Loka	Marras	Joulu	Vuosika.
2020	123,3	123,8	123,5	123,1	123,1	123,3	123,8	123,8	123,8	123,9	123,8	124,0	123,6
2019	122,1	122,7	122,8	123,5	123,3	123,4	123,0	123,6	123,6	123,7	123,6	123,7	123,3
2018	120,8	121,2	121,4	121,7	121,9	122,1	122,0	122,2	122,5	122,8	122,7	122,6	122,0
2017	119,9	120,5	120,5	120,8	120,6	120,7	120,4	120,7	120,9	120,9	121,2	121,2	120,7
2016	118,9	119,0	119,5	119,8	119,8	119,8	119,8	119,8	120,0	120,3	120,3	120,6	119,8
2015	118,8	119,1	119,5	119,5	119,4	119,4	119,1	119,4	119,5	119,7	119,5	119,4	119,4
2014	119,0	119,3	119,6	119,8	119,5	119,5	119,4	119,6	120,2	120,0	119,8	119,6	119,6
2013	117,1	117,8	118,3	118,5	118,5	118,5	118,4	118,2	118,7	118,8	118,6	119,1	118,4
2012	115,2	115,9	116,3	116,7	116,7	116,8	116,6	116,8	117,3	117,4	117,0	117,2	116,7
2011	111,7	112,4	113,0	113,2	113,3	113,6	113,3	113,7	114,2	114,5	114,5	114,5	113,5
2010	108,3	108,7	109,2	109,5	109,4	109,7	109,1	109,6	110,0	110,5	110,7	111,3	109,7
2009	108,5	108,6	108,6	108,6	108,4	108,7	108,0	108,3	108,5	107,9	108,0	108,1	108,3
2008	106,2	106,7	107,6	107,8	108,4	108,8	108,6	109,1	109,6	109,6	109,1	108,7	108,3
2007	102,2	102,9	103,6	104,1	104,0	104,2	104,1	104,2	104,7	105,0	105,3	105,1	104,1
2006	99,9	100,7	101,0	101,5	101,6	101,7	101,5	101,9	102,0	102,3	102,3	102,4	101,6
2005	99,1	99,8	100,1	100,2	99,9	100,0	99,6	100,0	100,5	100,4	100,2	100,2	100,0

Liitetaulukko 7. Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi 2015=100 hyödykeryhmittäin

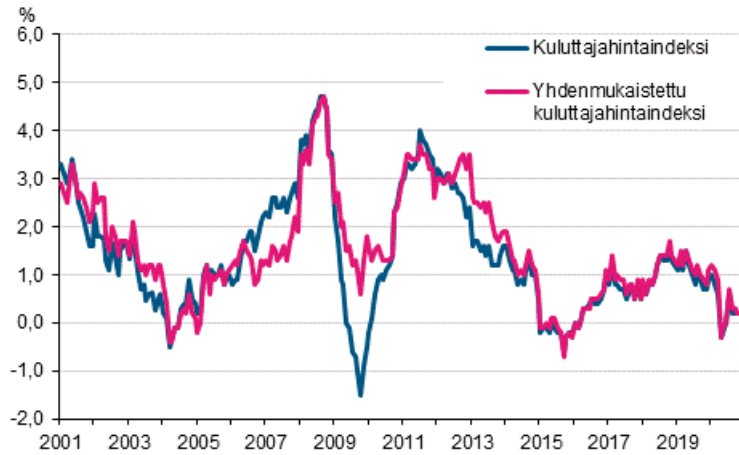
Hyödykeryhmä	2020		Veromuutosten hintavaikutus vuodessa, prosenttiyksikköä
	Joulukuu		
	YKHI	YKHI-Kive	
	Vuosimuutos (%)	Vuosimuutos (%)	
0 KULUTTAJAHINTAINDEKSI	0,18	-0,13	0,31
01 ELINTARVIKKEET JA ALKOHOLITTOMAT JUOMAT	0,18	0,00	0,18
02 ALKOHOLIJUOMAT JA TUPAKKA	3,29	1,21	2,08
03 VAATETUS JA JALKINEET	-1,36	-1,37	0,01
04 ASUMINEN, VESI, SÄHKÖ, KAASU JA MUUT POLTTOAINEET	-0,36	-0,37	0,01
05 KALUSTEET, KOTITALOUSKONEET JA YLEINEN KODINHOITO	-1,29	-1,29	0,00
06 TERVEYS	0,69	0,69	0,00
07 LIIKENNE	-0,79	-1,98	1,19
08 VIESTINTÄ	2,71	2,71	0,00
09 KULTTUURI JA VAPAA-AIKA	-0,44	-0,44	0,00
10 KOULUTUS	1,05	1,05	0,00
11 RAVINTOLAT JA HOTELLIT	1,01	0,99	0,02
12 MUUT TAVARAT JA PALVELUT	1,71	1,71	0,00

1) YKHI=Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi, YKHI-Kive=Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi kiintein veroin

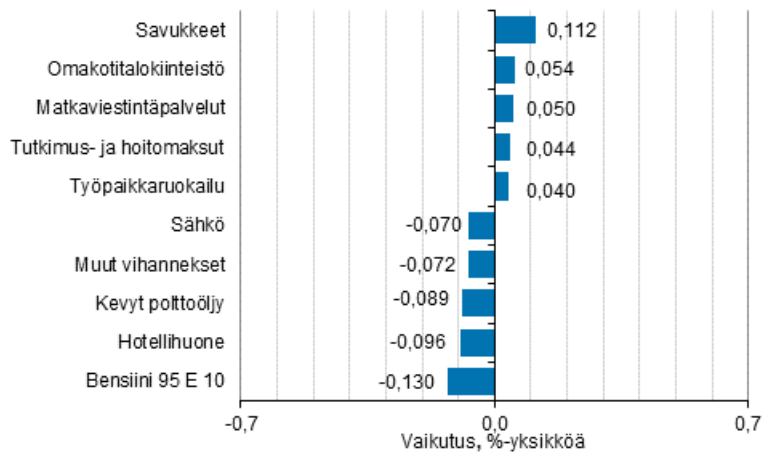
2) Veromuutosten hintavaikutus vuodessa=YKHI:n vuosimuutos, josta vähennetty YKHI-Kiintein veroin (verokanta pidetty kiinteänä perusajankohtaan nähden) vuosimuutos

Liitekuviot

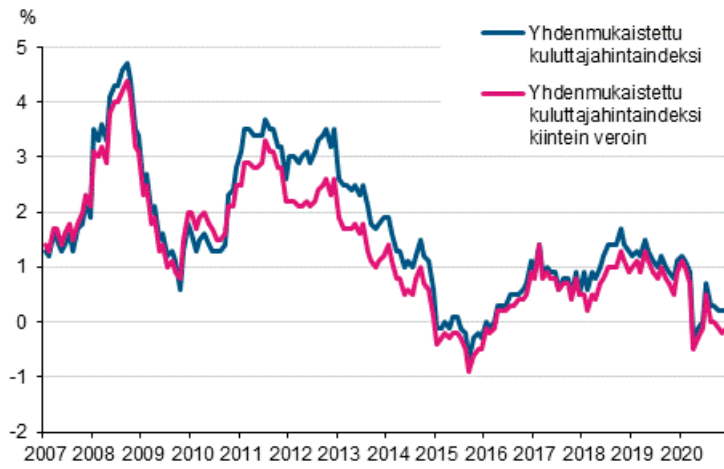
Liitekuvio 1. Kuluttajahintaindeksin ja yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin vuosimuutokset, tammikuu 2001 - joulukuu 2020

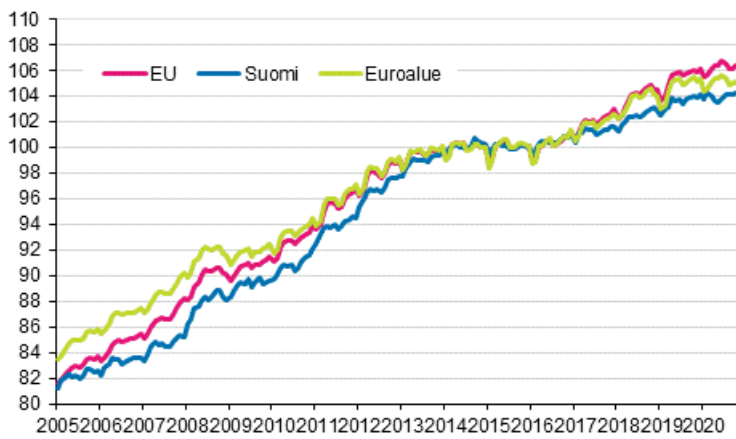
Liitekuvio 2. Kuluttajahintaindeksin vuosimuutokseen eniten vaikuttaneita hyödykkeitä, joulukuu 2020

Liitekuvio 3. Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin ja yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin kiintein veroin vuosimuutokset, tammikuu 2007 - joulukuu 2020

Liitekuvio 4. Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi 2015=100; Suomi, euroalue ja EU

Laatuseloste: Kuluttajahintaindeksi

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Yhteenveto tuotteen tietosisällöstä ja käyttötarkoituksesta

Kuluttajahintaindekseihin kuuluu neljä indeksiä, jotka ovat kuluttajahintaindeksi, elinkustannusindeksi, yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi ja kiinteäveroinen yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi. Indeksit mittaavat kuluttajien tavaroista ja palveluista maksamien hintojen kehitystä. Ne kertovat kuinka paljon tavaroiden ja palvelujen hinnat ovat muuttuneet vertailuajankohtaan nähden.

Kuluttajahintaindeksi on yleisin inflaatiomittari. Sitä käytetään rahan ostovoiman muutoksen mittarina talouspolitiikassa sekä talouden eri aloilla.

Elinkustannusindeksi -nimitystä on Suomessa käytetty vuoteen 1958 asti nykyisen kuluttajahintaindeksi -nimityksen synonyymina. Elinkustannusindeksi 1951:10=100 -indeksi on aikasarja, joka kehittyy perusvuodeltaan uusimman kuluttajahintaindeksin mukaan. Elinkustannusindeksiä käytetään esimerkiksi vuokrasopimuksissa ja eräiden etuuksien, kuten lapsilisien ja eläkkeiden tarkistuksissa kompensoimaan rahan ostovoiman muutoksia. Elinkustannusindeksin etuna sopimuskäytössä on se, että lukusarja jatkuu katkeamatta myös silloin, kun kuluttajahintaindeksin sarjoihin tulee katkoksia indeksiudistusten yhteydessä.

Kaikki Euroopan unionin jäsenvaltiot tuottavat yhdenmukaistettua kuluttajahintaindeksiä (Harmonised Index of Consumer Prices, HICP). Näistä EU:n tilastovirasto Eurostat laskee painottamalla EU- ja Euroalueiden indeksit. Yhdenmukaistettujen kuluttajahintaindeksien pääasiallinen käyttötarkoitus on EU-maiden välinen inflaatiovertailu. Euroopan keskuspankki käyttää yhdenmukaistettua kuluttajahintaindeksiä rahapolitiikassaan inflaation mittarina. Erona kuluttajahintaindeksiin yhdenmukaistetusta kuluttajahintaindeksistä on jätetty pois kansainvälisen vertailukelpoisuuden saavuttamiseksi omistusasumiseen, korkoihin ja rahapeleihin liittyvät menot sekä veroluonteiset maksut. Kiinteäveroinen yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi mittaa markkinainflaatiota siten, että verokanta pidetään kiinteänä perusajankohtaan nähden. Perusajankohta on edellisvuoden joulukuu.

1.2. Tilastojen keskeiset käsitteet, luokitukset ja aineistot

Kuluttajahintaindeksin ja yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin keskeinen käsite on vuosimuutos, jolla tarkoitetaan indeksin kuvaaman kulutuskorin keskimääräistä hinnanmuutosta edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta. Indekseistä julkistetaan myös muutos edellisestä kuukaudesta sekä hyödykkeen paino-osuuden huomioiva kuukausivaikutus ja vuosivaikutus.

Elinkustannusindeksin keskeinen käsite on pisteluku, joka kuvaa kuluttajahintojen muutosta vuoden 1951 lokakuusta. Pistelukuja vertaamalla voidaan laskea inflaatioarvio mille tahansa indeksin kattamalle aikavälille. Elinkustannusindeksistä ei julkaista alaindeksejä, ainoastaan kokonaispisteluku.

Tilastossa käytetään yksityisen kulutuksen käyttötarkoituksen mukaista hyödykeluokitusta (European Classification Of Individual Consumption by Purpose, eCOICOP). eCOICOP on yksi Yhdistyneiden Kansakuntien kansantalouden tilinpitojärjestelmän mukaisista luokituksista. Kuluttajahintaindeksissä käytettävä luokittelu on vahvistettu Euroopan Unionin Komission asetuksella (EC) No 792/2016. Kansallista käyttöä varten luokitusta on edelleen jonkin verran tarkennettu.

Tilastokeskuksen haastattelijat keräävät kuluttajahintaindeksiä varten kuukausittain noin 50 000 päivittäistavaroiden, kestokulutushyödykkeiden ja palvelujen hintaa lähes 470 hyödykkeestä noin 2 700 liikkeestä. Nämä hinnat kattavat noin 50 prosenttia kulutuskorin arvosta. Lisäksi hintatietoja kerätään keskitetysti Tilastokeskuksessa. Lähteenä käytetään myös muita tilastoja, mm. Tilastokeskuksen vuokratilastoa, osakeasuntojen hintatilastoa, kiinteistöjen hintaindeksiä ja rakennuskustannusindeksiä. Tietoja tuottavat myös muut viranomaiset, kuten Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos (THL) ja Kela.

1.3. Lainsäädännöllinen perusta ja suositukset

Kuluttajahintaindeksin ja elinkustannusindeksin laadinta perustuu Kansainvälisen työjärjestön ILO:n työtilastokonventioon n:o 160, jonka Suomi on ratifioinut vuonna 1987. Indeksien laadinnassa noudatetaan konventioon liittyviä kansainvälisiä suosituksia.

Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin laskentaa ohjaavat EU-säädökset. Perusasetuksena on Euroopan neuvoston asetus numero 792/2016, jossa säädetään EU-jäsenmaiden vertailukelpoisen kuluttajahintaindeksin laadinnasta. Lisäksi on useita Komission asetuksia, joissa on säädetty yhdenmukaistetun indeksin laskentamenettelyistä sekä sen kattavuudesta.

Yhdenmukaistetusta kuluttajahintaindeksistä kiintein veroin on säädetty asetuksella 119/2013.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Kulutuskorin muodostamisessa arvioidaan yksityisten kotitalouksien kulutuksen rakenne eli kuinka paljon kuluttajat käyttävät vuoden aikana rahaa erilaisten tavaroiden ja palveluiden ostamiseen. Pääasiallisena lähteenä käytetään kansantalouden tilinpidon yksityistä kulutusta koskevia tietoja, jotka perustuvat Tilastokeskuksen kulutustutkimuksen tietoihin. Niiden lisäksi käytetään mm. keskusliikkeiden ja toimialajärjestöjen aineistoja.

Kulutuskorin rakenne ja siihen liittyvät hyödykeotokset on uusittu viiden vuoden välein vuoteen 2012 asti. Vuodesta 2013 alkaen kulutuskorin rakenne ja siihen liittyvät hyödykkeet päivitetään vuosittain. Kuluttajahintaindeksi on vuoden 2013 alusta alkaen vuosiketjuindeksi, jossa vertailuajankohdan hintaindeksijä verrataan aina edellisen vuoden joulukuun hintaindekseihin. Aikasarjaa ketjutetaan näillä muutoksilla siten, että indeksin viiteajankohtana säilyy vuosi 2015.

Kuukausittaisen hintaseurannan peruslähde on kuluttajahintaindeksin oma tiedonkeruu, joka päivittäistavaroiden osalta perustuu liikevaihdolla painotettuun otokseen vähittäiskaupoista. Kestokulutusta ja puolikestävien tavaroiden keruu perustuu harkinnanvaraiseen liikeotokseen suurimmista kaupungeista. Muista tilastojärjestelmistä tulevat hintatiedot on kuvattu erikseen näiden tilastojen omien kuvausten yhteydessä.

Kerätyistä hintatiedoista muodostetaan hintasuhteita, joissa verrataan tarkalleen saman hyödykkeen hintaa perus- ja vertailuajankohtana samassa liikkeessä. Hintasuhteista lasketaan edelleen ns. mikroindeksiluokissa (hyödyke x alue) painottamattomat geometriset keskiarvot. Näistä mikroindekseistä lasketaan aritmeettiset painotetut hintaindeksit hyödykeluokituksen eri tasoille. Indeksissä käytetään mikroindeksien aggregointiin perusajankohdan kulutusrakenteeseen perustuvia painoja. Tällaista menettelyä kutsutaan Laspeyres-tyyppiseksi hintaindeksiksi.

Kausihyödykkeiden, kuten talvi- ja kesävaatteiden osalta hintakeruu tapahtuu niinä kuukausina, kun hyödykkeitä on saatavilla ja ne ovat edustavia. Kauden jälkeen palautetaan indeksin taso alennusmyyntikauden jälkeen normaalitasolle. Samalla kyseisen hyödykkeen painot nolldataan ja jaetaan muille saman ryhmän hyödykkeille. Menetelmä pohjaa Komission asetukseen (EU) N:o 330/2009. Menetelmä on otettu käyttöön kuluttajahintaindeksissä tammikuusta 2013 alkaen ja yhdenmukaistetussa kuluttajahintaindeksissä tammikuusta 2012 alkaen. Menetelmämuutoksella ei ole merkittävää vaikutusta kuluttajahintaindeksin vuosimuutoksiin.

Elinkustannusindeksi lasketaan ketjutuskertoimella aina perusvuodeltaan uusimmasta kuluttajahintaindeksistä. Myös kuluttajahintaindeksin ja yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin aikaisempien perusvuosien sarjoja ketjutetaan eteenpäin vähintään kokonaisindeksitasolla mutta osin myös hyödykeryhmätasolla.

Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi perustuu kuluttajahintaindeksiin, joten indeksin laadintamenetelmät ovat pääasiassa samat kuin kuluttajahintaindeksissä. Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi on ketjuindeksi, jossa vertailuajankohdan hintaindeksijä verrataan aina edellisen vuoden joulukuun hintaindekseihin. Yhdenmukaistetussa kuluttajahintaindeksissä indeksin painorakenteen päivitys on tehty vuoden 2010 loppuun saakka indeksin painojen hintapäivityksen avulla. Vuoden 2011 alusta painot on päivitetty kansantalouden tilinpidon tietojen pohjalta.

Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin vuosimuutoksen laskentatapa eroaa hieman Tilastokeskuksessa ja Eurostatissa. Eurostat laskee vuosimuutoksen kahteen desimaaliin pyöristetyistä ja Tilastokeskus kahteen desimaaliin katkaistuista indeksin pisteluvuista. Sekä Tilastokeskus että Eurostat pyöristävät vuosimuutoksen yhteen desimaaliin. Tästä johtuen julkaistava vuosimuutos voi erota yhden kymmenyksen.

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

3.1. Tilastojen kattavuus

Kuluttajahintaindeksin ja elinkustannusindeksin perustana olevat hyödyke- ja liikeotokset kattavat kuvattavan ilmiöalueen varsin yksityiskohtaisesti. Yksityistä kulutusta koskeva tietopohja perustuu vakiintuneisiin tilastojärjestelmiin. Tilastoalueelta on olemassa lukuisia kansainvälisiä suosituksia. Tilastoa koskevan ulkoisen arvion (Kansainvälinen valuuttarahasto, IMF, 2005) mukaan Suomen kuluttajahintaindeksin laadinnassa noudatetaan näitä suosituksia.

Yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi kattaa kansallisesta indeksistä noin 85 %. Yhdenmukaistetun kuluttajahintaindeksin kulutuskoriin eivät kuulu omistusasuminen, rahapelit, korot ja veroluonteiset maksut. Euroopan tilastovirasto Eurostat on tehnyt lainvoimaisuustarkistuskäynnin joulukuussa 2011 ja julkaissut siitä raportin kotisivuillaan. Suomen käytännöt todettiin lainvoimaisiksi.

3.2. Tilastojen tarkkuus

Tilasto perustuu moniin aineistoihin ja otantajärjestelmiin. Laskentaratkaisussa otannoista johtuvaa satunnaisuutta vähentää se, että tilasto perustuu paneeliasetelmaan. Tämä menettely varmistaa sen, että indeksin tuottamat hinnanmuutosarvot ovat otantateknisessä mielessä hyvinkin tarkkoja.

Otantojen suuren määrän ja toisistaan poikkeavien otanta-asetelmien johdosta indeksille on kuitenkin hyvin vaikeaa arvioida tilastollista keskivirhettä. Yleisesti on arvioitu indeksin olevan niin tarkka, että sen tulosten julkaiseminen nykyisellä yhden desimaalin tarkkuudella on tilastollisesti järkevää.

Markkinoille tulevien uusien liikkeiden ja palveluiden tarjoajien sisällyttäminen kuluttajahintaindeksiin tapahtuu periaatteessa samalla tavalla kuin uusien tuotteiden. Uusien liikkeiden aiheuttama harha on todennäköisesti vähäinen, koska vanhat (hintaindeksin otokseen kuuluvat) samalla segmentillä toimivat yritykset reagoivat usein uuden liikkeen markkinoille tuloon hintoja alentamalla (esim. eräiden ulkomaisten kauppaketjujen tulo Suomeen).

Kuluttajahintaindeksiin vaikuttaa myös ns. substituutioharha: perusperiodille arvioitu kulutusrakenne ei pysy muuttumattomana, koska kuluttajien kulutustottumukset vaihtuvat hyödykkeiden suhteellisten hintojen muuttuessa. Jos esimerkiksi lihan hinta nousisi nopeasti, kuluttajat saattaisivat ostaa enemmän kalaa ja vihanneksia. Tällöin kuluttajahintaindeksi kuvaisi perusajankohdan kulutuksen mukaisen eikä muuttuneen ostoskorin hinnan muutosta. Talousteorian mukaan kuluttajahintaindeksin vanhan kulutuskorin mukaisella indeksillä on taipumus näyttää suurempaa inflaatiota kuin tuoreemman kulutuskorin mukaisella indeksillä. Substituutioharha pienenee, kun painorakennetta päivitetään riittävän usein.

Elinkustannusindeksi 1951:10=100 ja yhdenmukaistettu kuluttajahintaindeksi perustuvat kuluttajahintaindeksiin ja näin ollen indeksien yleiset virhelähteet ovat samat kuin kuluttajahintaindeksissä.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Tiedot kerätään tilastokuukauden 10.-20. päivä tai koko kuukautta koskevana. Tilastot laaditaan kuukausittain ja ne julkaistaan tilastokuukautta seuraavan kuun 14. tai lähimpänä arkipäivänä. Tammikuun indeksit julkaistaan helmikuun 19. tai lähimpänä arkipäivänä. Indeksit ovat ilmestyessään lopullisia. Indeksejä revisoidaan vain poikkeustilanteissa.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Kuluttajahintaindeksi julkaistaan Tilastokeskuksen internetsivuilla. Sieltä löytyy tilaston pdf-julkaisu, joka on tilattavissa myös maksullisena paperijulkaisuna. Lisäksi tilastoista on saatavissa tietoa StatFin-tietokantapalvelusta.

Tilastojen keskeiset kuvailutiedot on selvitetty tässä dokumentissa, joka sisältyy kuluttajahintaindeksin tilastosivustoon. Tilastokeskuksen tilastokoulussa on oma opintojakso hintaindekseistä. Sen yksi osuus käsittelee kuluttajahintaindeksin laadintamenettelyjä tässä esitettyä tarkemmin. Kuluttajahintaindeksin www-sivustolla on mm. selvitys käytetyistä luokituksista ja käsitteistä ja indeksin yksityiskohtaisempi painorakenne.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

6.1. Vertailtavuus muihin aineistoihin

Hintavertailutietoja tuottavat myös muut viranomaiset kuten Kilpailu- ja kuluttajavirasto ja Kuluttajatutkimuskeskus sekä yksityiset yritykset. Erilaisten menetelmien ja suppeampien otosten vuoksi ne saattavat antaa hintakehityksestä kuluttajahintaindeksistä poikkeavan kuvan. Hintakehitysarviot ovat kuitenkin usein lähellä toisiaan.

Kuluttajahintaindeksiä arvioidaan usein myös suhteessa tiedonkäyttäjän omiin kokemuksiin hinnannuutoksista. Esimerkiksi euron käyttöönoton yhteydessä viitattiin usein siihen, että kuluttajan oman kokemuksen mukaan hinnat nousivat selvästi, vaikka kuluttajahintaindeksi ei näyttänytkaan nousua. Kokemus yleistä inflaatiota suuremmasta (tai pienemmästä) hinnannoususta on mahdollinen, koska yhdenkään yksittäisen kuluttajan kulutuskori ei ole täysin samanlainen kuin kuluttajahintaindeksin perustana oleva keskimääräinen kulutuskori. Esimerkiksi alkoholin hinnannuutokset näkyvät keskimääräisessä inflaatiossa, koska alkoholiin käytetään huomattava summa rahaa. Raittiin henkilön oman kulutuskorin hinta ei tässä tapauksessa kuitenkaan muutu.

6.2. Vertailtavuus historiatietoihin

Kuluttajahintaindeksin hyödykekorja tai luokituksia muutettaessa tilastosarjat kytetään toisiinsa ketjuttamalla. Menettelyn avulla saadaan pitkiä aikasarjoja yleisestä inflaatiosta. Varhaisin virallinen inflaatiotarja alkaa vuodesta 1914. Jälkikäteen on tuotettu sarja, joka alkaa vuodesta 1860.

7. Selkeys ja eheys/yhtenäisyys

Kuluttajahintaindeksi on osa vakiintunutta makrotaloudellista tilastotuotantoa. Indeksien tietoja käytetään mm. kansantalouden tilinpidon yksityisen kulutuksen deflaattorina, joten tilinpidon kulutusaikasarjat ja kuluttajahintaindeksin sarjat ovat teknisistä syistä varsin yhtenäisiä. Tärkeimpänä käsitteellisenä poikkeamana suhteessa kansantalouden tilinpitoon on omistusasuminen, jossa tilinpidon käyttämä vuokraekvivalenssimenettely saattaa johtaa erilaiseen tulokseen kuin kuluttajahintaindeksin hankintakustannusten mittaamiseen perustuva menettely.

Kaikki Euroopan unionin jäsenvaltiot tuottavat yhdenmukaistettua kuluttajahintaindeksiä (Harmonised Index of Consumer Prices). Näistä EU:n tilastovirasto Eurostat laskee EU- ja euroalueiden indeksit.

Lisätietoja

Kristiina Nieminen 029 551 2957

Hannele Markkanen 029 551 3358

Vastaava osastopäällikkö:

Hannele Orjala

kuluttajahintaindeksi@tilastokeskus.fi

www.tilastokeskus.fi

Lähde: Kuluttajahintaindeksi, Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute